

Nuorten kulttuuri ja päihteet -raportti 2026

Sisällys

1 Johdanto.....	4
2 Nuorten kulttuuri.....	5
2.1 Trendikkäät ilmiöt.....	5
2.2 Keskustelukumppanit ja tiedonlähteet päihde- ja rahapeliteemoissa.....	6
2.3 Huoli läheisen päihteiden käytöstä.....	6
2.4 Suhtautuminen päihteisiin	7
3 Alkoholi.....	8
3.1 Suhtautuminen alkoholiin.....	9
3.2 Alkoholin käytön yleisyys.....	10
3.3 Syyt käyttää ja olla käyttämättä alkoholia	11
3.4 Alkoholin hankinta	12
4 Nikotiini.....	13
4.1 Suhtautuminen nikotiinituotteisiin	13
4.2 Nikotiinituotteiden käytön yleisyys.....	16
4.2.1 Nuorten arviot nikotiinituotteiden käytöstä ystäväpiireissä.....	16
4.2.2 Nuorten nikotiinituotteiden käyttö	16
4.3 Syyt käyttää ja olla käyttämättä nikotiinituotteita.....	18
4.4 Nikotiinituotteiden hankinta	19
5 Huumeet	20
5.1 Suhtautuminen huumeisiin	20
5.2 Huumeiden käytön yleisyys	22
5.3 Syyt käyttää ja olla käyttämättä huumausaineita.....	23
5.4 Huumausaineiden hankinta	24
6 Rahapelaaminen	25
6.1 Suhtautuminen rahapelaamiseen	25
6.2 Rahapelaamisen yleisyys	26
6.3 Syyt pelata ja olla pelaamatta rahapelejä.....	27
6.4 Rahapelien ostaminen	28
6.5 Rahapelimainonta	29
7 Yhteenveto.....	30
7.1 Muutokset nuorten päihde- ja rahapelaamiskäsityksissä ja riskikäyttäytymisessä....	30
7.2 Arvot nuorten päihde- ja rahapelaamiskäsitysten ja riskikäyttäytymisen taustalla ..	32

1 Johdanto

Taloustutkimus Oy toteutti Nuorten kulttuuri ja päihteet -selvityksen ja vuosivertailuraportin EHYT ry:n toimeksiannosta. Selvityksessä kartoitettiin suomalaisten nuorten asenteita, kokemuksia ja käsityksiä nuorisokulttuuriin, päihteisiin ja rahapelaamiseen liittyen. Vuosivertailuraportissa tarkasteltiin tuloksia suhteessa aiempien vuosien (2016, 2018, 2020, 2022 ja 2024) selvityksiin, jotka ovat muiden tutkimusyritysten toteuttamia.

Tutkimus toteutettiin internet-paneeleissa. Tiedonkeruu tapahtui 2.-13.1.2026 välisenä aikana ja vastaajia oli yhteensä 1890. Kohderyhmään kuuluivat 15–29-vuotiaat suomalaiset lukuun ottamatta Ahvenanmaalla asuvia. Vastaajien taustatietoina selvitettiin sukupuoli, ikä, koulutus, ammatti, asumismuoto, talouden koko, postinumero sekä opiskelu- ja työtilanne. Myös vastaajien arvomaailmaa selvitettiin Schwartzin arvoteoriaan perustuvan mallin avulla. Vastaajista 46 % oli naisia, 52 % miehiä ja 3 % muunsukupuolisia. Vastaajista 3 % oli 15–16-vuotiaita, 18 % 17–18-vuotiaita, 14 % 19–20-vuotiaita, 15 % 21–22-vuotiaita, 13 % 23–24-vuotiaita, 16 % 25–26-vuotiaita ja 21 % 27–29-vuotiaita. Tulokset on painotettu vastaamaan kohderyhmää iän, alueen ja sukupuolen osalta. Tilastollista merkitsevyyttä on arvioitu t-testillä. Tutkimuksen virhemarginaali on enimmillään +2,2 % -yksikköä 95 %-luotettavuustasolla. Taloustutkimuksessa tutkimuksesta ovat vastanneet Anne Kosonen ja Marko Perälahti.

2 Nuorten kulttuuri

2.1 Trendikkäät ilmiöt

Eri ilmiöiden trendikkyyttä nuorten keskuudessa pyrittiin selvittämään kysymällä, ovatko tietyt ilmiöt nuorten mielestä in vai out. Vastausten perusteella nuorten kokemuksissa trendikkäinä asioina korostuvat suoratoistopalvelut, terveys/hyvinvointi, kuntosali/fitness, proteiinit, vitamiinit, ravintolisät ja sosiaalisen median alustat, kuten TikTok, Instagram, Snapchat ja WhatsApp. Lisäksi muun muassa energiajuomien, rahallisen menestyksen

tavoittelun, ulkonäköön panostamisen, podcastien, tekoälyn ja digipelaamisen ajatellaan olevan in. Habbohotel, väkivalta ja rikollisuus puolestaan eivät ole nuorten mielestä trendikkäitä ilmiöitä. Sosiaalisen median alustoista erityisesti Facebookin ajatellaan olevan out.

Snapchat, TikTok ja Instagram näyttäytyvät trendikkäämpinä nuorempien vastaajien joukossa. Erityisesti Snapchatin suosio näyttää laskevan iän myötä. 25–29-vuotiaat ovat nuorempia vastaajia harvemmin sitä mieltä, että energiajuomat ovat in. Myös rahallisen menestyksen tavoittelun trendikkyys laskee iän myötä. Naiset kokevat miehiä useammin TikTokin, Instagramin, suoratoistopalveluiden, podcastien, ulkonäköön panostamisen, somevaikuttajien, terveyden/hyvinvoinnin ja päihteettömyyden olevan in. Miehet puolestaan pitävät naisia useammin YouTubea, esportsia, Discordia ja digipelaamista trendikkäänä.

2.2 Keskustelukumppanit ja tiedonlähteet päihde- ja rahapeliteemoissa

Kaikissa ikäryhmissä nuoret puhuvat päihteistä ja rahapelaamisesta eniten kavereidensa kanssa (76 %). Vastaajista 38 % kertoo voivansa keskustella/keskustelleensa näistä aiheista omien huoltajiensa kanssa ja 33 % sisarustensa kanssa. Huoltajien rooli keskustelukumppanina korostuu 15–17-vuotiaiden ryhmässä. Naiset puolestaan mainitsevat miehiä useammin kaverit keskustelukumppaneina.

Huoltajiin luotetaan myös tiedonlähteenä päihteisiin ja rahapelaamiseen liittyvissä teemoissa erityisesti alaikäisten keskuudessa. 15–17-vuotiaista 39 % kertoo saaneensa näihin teemoihin liittyvää tietoa huoltajiltaan. Nuoret kertovat saaneensa tietoa päihteistä ja rahapelaamisesta myös internetistä (50 %), sosiaalisesta mediasta (43 %) ja muusta mediasta (25 %), kavereilta (42 %), koulun oppitunneilta/päihdekasvatuksesta (34 %) ja lääkäriltä tai muulta terveydenhuollon ammattilaiselta (19 %). 15–24-vuotiailla tiedonlähteinä korostuvat vanhinta ikäryhmää enemmän sosiaalinen media ja kaverit. Myös opettajat, kouluterveydenhoitajat, koulukuraattorit ja koulupsykologit sekä tekoäly nousevat erityisesti alaikäisten vastauksissa esiin.

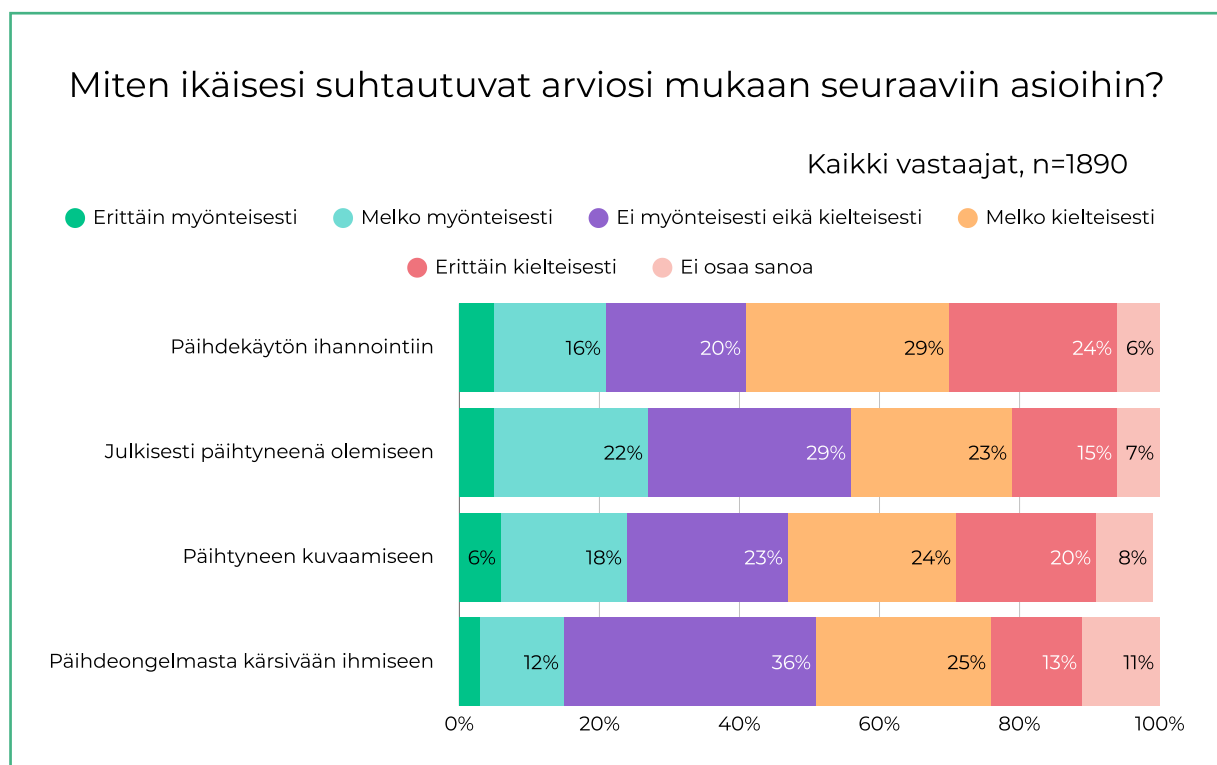

2.3 Huoli läheisen päihteiden käytöstä

Huoli läheisen päihteiden käytöstä on yleisempää naisten kuin miesten keskuudessa. Naisista 44 % ja miehistä 28 % kertoo olleensa huolissaan läheisen päihteiden käytöstä. Huoli näyttyy sitä yleisempänä, mitä vanhempaa ikäryhmää tarkastellaan. 25–29-vuotiaista vastaajista 43 % ja 15–17-vuotiaista vastaajista 25 % on kokenut huolta läheisen päihteiden käytöstä.

2.4 Suhtautuminen päihteisiin

Nuorista 58 % pitää päihteettömyyttä trendikkäänä, mikä korostuu erityisesti naisten keskuudessa. Noin puolet (49 %) vastaajista kokee, että ikärajat päihteiden myynnissä ovat in. Nuoret arvioivat ikäistensä suhtautuvan päihdekäytön ihannointiin, julkisesti päihtyneenä olemiseen, päihtyneen kuvaamiseen ja päihdeongelmista kärsiviin ihmisiin useammin kielteisesti kuin myönteisesti (kuvio 1).

KUVIO 1. Suhtautuminen päihteisiin liittyviin asioihin.

3 Alkoholi

3.1 Suhtautuminen alkoholiin

Suurin osa vastaajista pitää alkoholia ainakin vähän haitallisena (kuvio 2). Sitä pidetään kuitenkin muihin päihteisiin verrattuna vähemmän haitallisena ja siihen suhtaudutaan melko myönteisesti riskitekijöistään huolimatta. Tämä voi viitata alkoholin vakiintuneeseen ja normalisoituun asemaan yhteiskunnassa. Naiset pitävät miehiä useammin alkoholia vähintään melko haitallisena.

KUVIO 2. Alkoholin käytön haitallisuuden arviointi.

Vastaajista 39 % on sitä mieltä, että alkoholi on in ja 29 % ajattelee sen olevan out. 15–24-vuotiaat pitävät alkoholia vanhempia vastaajia useammin trendikkäänä. Erityisesti korostuvat 15–17-vuotiaat naiset, joista 64 % ajattelee alkoholin olevan in. Eri ikäisillä liittyy alkoholiin erilaisia mielikuvia ja merkityksiä, mikä näkyy myös luvussa 3.3 käsiteltävissä alkoholin käytön perusteluissa.

Vastanneista nuorista 64 % uskoo ikäistensä suhtautuvan alkoholin käyttöön melko myönteisesti tai erittäin myönteisesti. Vain 13 % arvioi, että alkoholin käyttöön suhtaudutaan melko tai erittäin kielteisesti. Alle 21-vuotiaat arvioivat suhtautumisen vanhempia ikäryhmiä myönteisemmäksi. Myös naiset pitävät miehiä useammin ikäistensä suhtautumista vähintään melko myönteisenä. Lukiolaisten arvioissa omanikäisten suhtautuminen alkoholin käyttöön näyttäytyy myönteisempänä kuin ammattikoululaisten arvioissa.

Suurin osa (61 %) nuorista kokee, ettei suhtautuminen alkoholiin ole muuttunut omassa ystäväpiirissä viimeisen vuoden aikana. Kuitenkin 14 % kokee suhtautumisen muuttuneen sallivammaksi ja 17 % kielteisemmäksi. Kokemus suhtautumisen muutoksesta sallivammaksi on sitä yleisempää, mitä nuorempaa ikäryhmää tarkastellaan. 15–17-vuotiaista 32 % ajattelee suhtautumisen muuttuneen myönteisemmäksi. Lukiolaiset arvioivat ammattikoululaisia useammin, että suhtautuminen alkoholiin on heidän ystäväpiireissään muuttunut sallivammaksi viimeisen vuoden aikana.

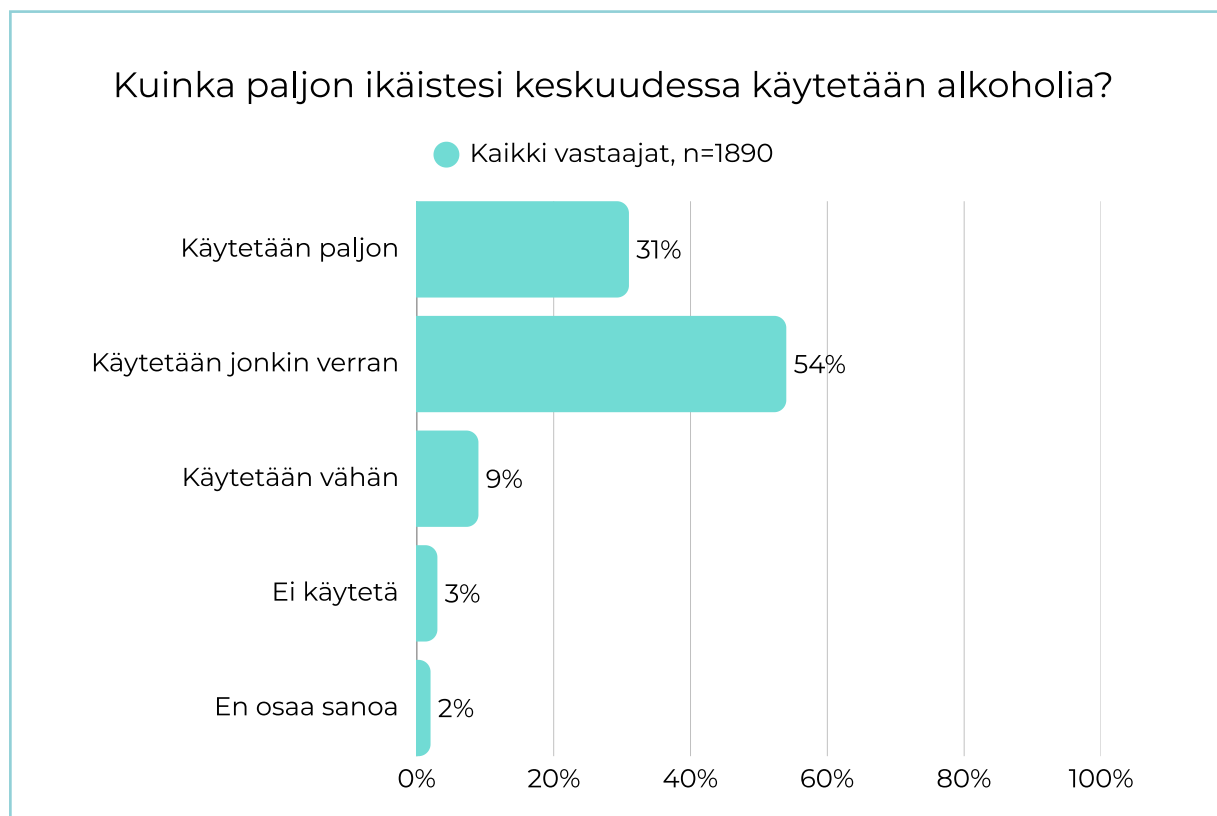
Yli puolet (54 %) nuorista on sitä mieltä, että kannisekoilu on out. Noin viidesosa (19 %) vastaajista kuitenkin ajattelee sen olevan trendikästä. Iän myötä kannisekoilun trendikkyys laskee. Vastaajista 29 % on sitä mieltä, että humala on in, kun taas 37 % kokee sen olevan out. 17–20-vuotiaat pitävät humalaa muita ikäryhmiä useammin trendikkäänä.

Lonkero ja muut juomasekoitukset (49 %) näyttäytyvät alkoholijuomista trendikkäimpinä. Naiset pitävät niitä hieman useammin trendikkäinä kuin miehet. Viinin (39 %) ja oluen (34 %) koetaan myös olevan in. Miehet pitävät olutta trendikkäämpänä juomana kuin naiset, kun taas viini on hieman trendikkäämpää naisten keskuudessa. Siiderin ja viinan

nähdään harvemmin olevan in. Noin kolmasosa (32 %) nuorista pitää alkoholittomia oluita/siidereitä trendikkäinä ja niiden trendikkyys kasvaa iän myötä. Naiset ovat miehiä useammin sitä mieltä, että ne ovat in, mikä on linjassa sen kanssa, että naiset suhtautuvat myös päihteettömyyteen miehiä myönteisemmin. Suurempi osa nuorista ajattelee ikäistensä suhtautuvan alkoholin kotiinkuljetukseen myönteisesti (41 %) kuin kielteisesti (21 %).

3.2 Alkoholin käytön yleisyys

Nuoret arvioivat muiden ikäistensä alkoholin käytön olevan yleistä (kuvio 3). Naiset arvioivat alkoholin käytön omanikäistensä keskuudessa hieman runsaammaksi kuin miehet. Nuorten käsitys ikäistensä alkoholin käytöstä muuttuu iän myötä. 15–17-vuotiaista 31 % arvioi ikäistensä käyttävän alkoholia paljon ja 46 % jonkin verran. 18–24-vuotiaiden arvioissa alkoholin käyttö nähdään yleisempänä kuin muiden ikäryhmien arvioissa. Heistä 40 % ajattelee alkoholia käytettävän omanikäisten keskuudessa paljon ja 47 % arvioi, että sitä käytetään jonkin verran. 25–29-vuotiaiden keskuudessa omanikäisten alkoholin käyttö koetaan vähäisempänä.

KUVIO 3. Alkoholin käytön yleisyyden arviointi.

3.3 Syyt käyttää ja olla käyttämättä alkoholia

Alkoholin käytön syyt ovat nuorten arvioiden mukaan pitkälti sosiaalisia. Nuoret ajattelevat ikäistensä käyttävän alkoholia useimmin hauskanpidon, yhdessäolon, ryhmäpaineen, arjesta irtautumisen, rentoutumisen sekä kokeilunhalun ja jännityksen vuoksi (kuvio 4). 15–17-vuotiailla syinä korostuvat muita ikäryhmiä enemmän kokeilunhalu, jännittävyys, ryhmäpaine ja huoltajien salliva suhtautuminen. Rentoutumista puolestaan painotetaan enemmän täysi-ikäisten keskuudessa. Erityisesti 27–29-vuotiaat ajattelevat nuorempia ikäryhmiä useammin estojen poiston olevan ikäistensä alkoholin käytön syynä. Alkoholin sosiaalinen merkitys näyttäisi siis olevan erilainen eri ikäryhmissä. Naiset ilmaisevat useampia perusteluja alkoholin käytölle kuin miehet.

KUVIO 4. Alkoholin käytön syiden arviointi.

Nuorten arvioiden mukaan omanikäisten yleisin syy olla käyttämättä alkoholia on haluttomuus humaltua, menettää kontrollia tai sekoilla (kuvio 5). Myös alkoholin aiheuttama paha olo, kallis hinta, omat huonot kokemukset, terveyshaitat, kavereiden käyttämättömyys ja alkoholin paha maku nousevat esiin yleisinä syinä. Omat huonot kokemukset näkyvät

enemmän täysi-ikäisillä verrattuna alaikäisiin. Alaikäisillä yleisinä syinä esiin nousevat uskalluksen puute ja vanhempien kontrolli. Yli puolet (58 %) 15–17-vuotiaista ajattelee, että omanikäiset eivät käytä alkoholia siksi, etteivät halua menettää vanhempiensa luottamusta. Naiset ilmaisevat enemmän syitä myös alkoholin käyttämättömyydelle kuin miehet.

KUVIO 5. Alkoholin käyttämättömyyden syiden arviointi.

3.4 Alkoholin hankinta

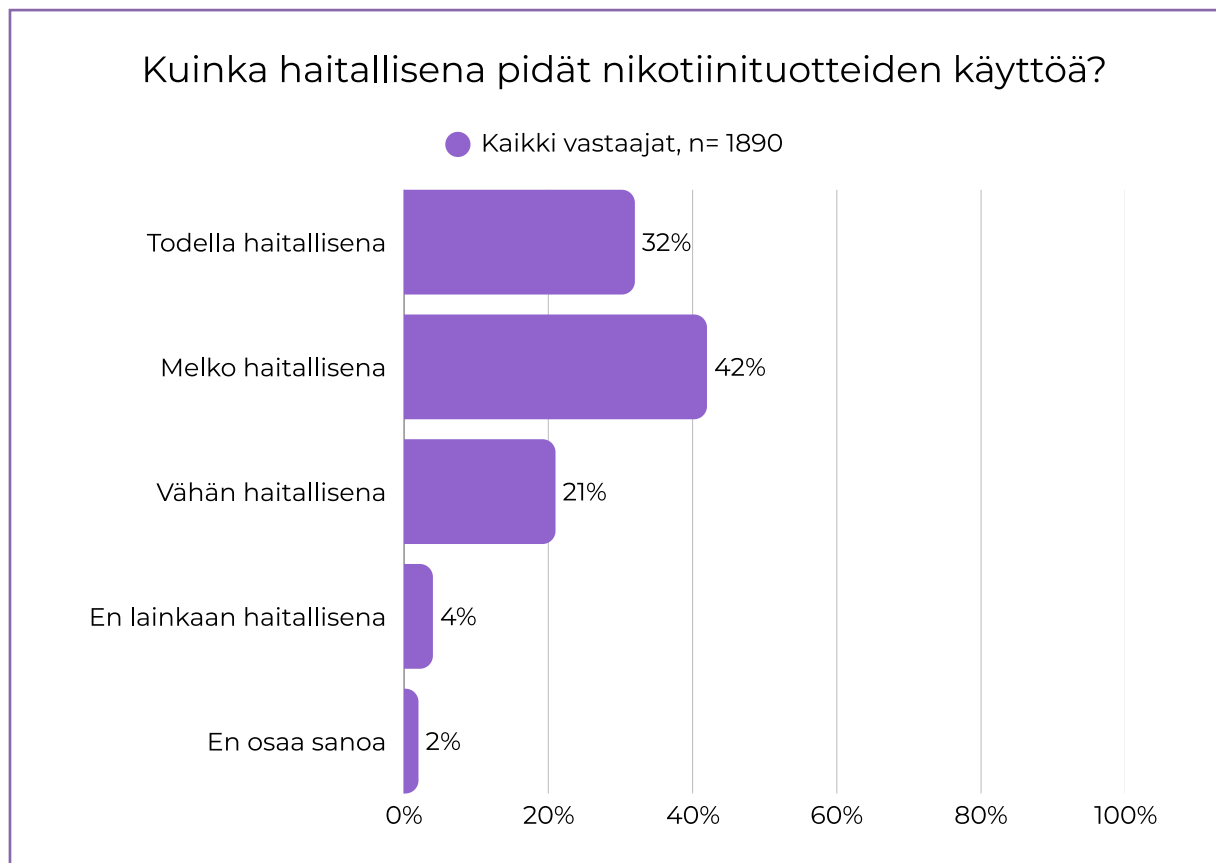
Valtaosa (73 %) nuorista uskoo, että alkoholin hankkiminen alaikäisenä on vähintään melko helppoa. Kaikista vastaajista 45 % kertoo hankkineensa alkoholia itse alle 18-vuotiaana. Alaikäisistä vastaajista 24 % kertoo hankkineensa alkoholia.

Yleisimmin alkoholia on hankittu alaikäisenä kavereiden tai tuttujen kautta (75 %), tuntemattomalta henkilöltä (29 %) ja sisarukselta tai muulta sukulaiselta (20 %). 14 % kertoo hankkineensa alkoholia huoltajan kautta alle 18-vuotiaana. 27 % niistä 15–17-vuotiaista, jotka ovat hankkineet alkoholia, kertoo hankkineensa sitä sosiaalisen median kautta.

4 Nikotiini

4.1 Suhtautuminen nikotiinituotteisiin

Suurin osa (95 %) vastanneista nuorista pitää nikotiinituotteita ainakin vähän haitallisina (kuvio 6). Naiset pitävät nikotiinia useammin haitallisena kuin miehet. Vaikka nuoret tunnistavat nikotiinituotteiden haitallisuuden, koetaan erityisesti makuaineelliset nikotiinipussit trendikkäiksi. Sähkösavukkeet ovat nuorten mielestä toiseksi trendikkäimpiä nikotiinituotteita, kun taas tupakallisia tuotteita ei pidetä yhtä trendikkäinä.

KUVIO 6. Nikotiinituotteiden haitallisuuden arviointi.

Merkittävä osa (42 %) nuorista ajattelee makuaineellisten nikotiinipussien olevan in. Sen sijaan 36 % ajattelee niiden olevan out. Nikotiinipusseja ilman makuaineita ei koeta yhtä trendikkäiksi, sillä vain 25 % vastaajista ajattelee niiden olevan in. Tämä viittaa siihen, että makuaineet houkuttelevat nuoria käyttämään nikotiinipusseja. Noin puolet (52 %) nuorista myös arvioi, että samanikäisten keskuudessa suhtaudutaan nikotiinipussien käyttöön melko tai erittäin myönteisesti. Sen sijaan 23 % uskoo suhtautumisen olevan vähintään melko kielteistä.

Noin viidesosa (22 %) vastaajista arvioi, että suhtautuminen nikotiinipusseihin on muuttunut kielteisemmäksi viimeisen vuoden aikana omassa ystäväpiirissä. Neljäsosa (25 %) vastaajista puolestaan kokee suhtautumisen muuttuneen sallivammaksi. Avointen vastausten perusteella nuoret kokevat, että suhtautumisen muutos sallivampaan suuntaan johtuu nikotiinipussien yleistymisestä ja normalisoitumisesta, helposta saatavuudesta sekä käytön huomaamattomuudesta. Monet nuoret myös ajattelevat nikotiinipussien olevan terveellisempi vaihtoehto tupakalle ja nuuskalle.

Vastaajista 35 % on sitä mieltä, että sähkösavukkeet ovat in ja 47 % ajattelee niiden olevan out. Nuoret kuitenkin arvioivat muiden ikäistensä suhtautumisen sähkösavukkeiden käyttöön useammin melko tai erittäin myönteiseksi (40 %) kuin melko tai erittäin kielteiseksi (32 %). Trendikkäimpinä sähkösavukkeita pidetään 17–18-vuotiaiden joukossa ja 15–17-vuotiaiden naisten keskuudessa. Alaikäiset myös arvioivat muiden ikäistensä suhtautumisen myönteisemmäksi kuin vanhemmat vastaajat. Myös naiset arvioivat ikäistensä suhtautumisen myönteisemmäksi kuin miehet.

Vastaajat arvioivat, että suhtautuminen sähkösavukkeisiin on muuttunut omassa ystäväpiirissä useammin kielteisemmäksi (33 %) kuin myönteisemmäksi (15 %) viimeisen vuoden aikana. Avointen vastausten perusteella nuoret ajattelevat suhtautumisen muuttuneen kielteisempään suuntaan ennen kaikkea sen vuoksi, että tietoisuus sähkösavukkeiden terveyshaitoista on lisääntynyt.

Noin neljäsosa (23 %) nuorista pitää nuuskaa trendikkäänä. Yli puolet (54 %) vastaajista sen sijaan on sitä mieltä, että se on out. Vastaajista 39 % ajattelee muiden ikäistensä suhtautuvan nuuskan käyttöön vähintään melko myönteisesti ja 35 % vähintään melko kielteisesti.

Nuorista 33 % kokee, että suhtautuminen nuuskaan on omassa ystäväpiirissä muuttunut kielteisemmäksi viimeisen vuoden aikana, kun taas 10 % arvioi suhtautumisen muuttuneen sallivammaksi. Avoimista vastauksista selviää, että nuoret kokevat nikotiinipussien korvanneen nuuskan. He perustelevat suhtautumisen muutosta kielteisemmäksi myös nuuskan terveyshaitoilla, pahalla hajulla ja maulla sekä nuuskapussien roskaamisella. Yli puolet (55 %) vastaajista ajattelee, että samanikäiset suhtautuvat kielteisesti nikotiini- ja nuuskapussien maahan heittelyyn.

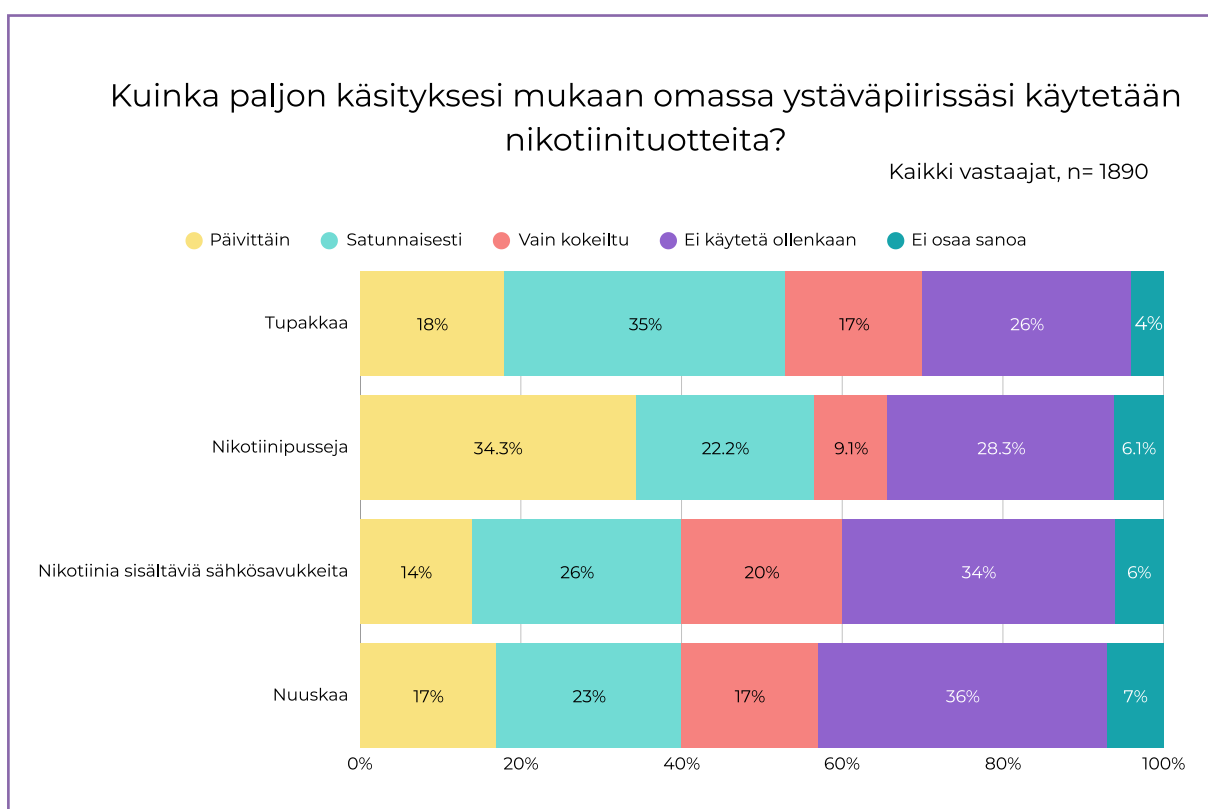
Suurin osa (61 %) vastanneista nuorista on sitä mieltä, että tupakka on out. Lähes viidesosa (18 %) kuitenkin pitää tupakkaa trendikkäänä. Nuorista 40 % ajattelee muiden ikäistensä suhtautuvan tupakan käyttöön vähintään melko kielteisesti. Sen sijaan 32 % arvioi suhtautumisen melko tai erittäin myönteiseksi. Yleisimmin tupakkaa pidetään trendikkäänä 17–18-vuotiaiden keskuudessa. Lisäksi maaseudulla asuvat pitävät tupakkaa hieman useammin trendikkäänä ja arvioivat ikäistensä suhtautumisen myönteisemmäksi kuin muilla alueilla asuvat. Lukiolaiset puolestaan suhtautuvat tupakointiin kielteisemmin kuin ammattikoululaiset.

Nuoret ajattelevat suhtautumisen tupakkaan muuttuneen omassa ystäväpiirissään useammin kielteisemmäksi (35 %) kuin myönteisemmäksi (13 %) viimeisen vuoden aikana. Nuoret perustelevat suhtautumisen muuttumista kielteisemmäksi muun muassa tupakan pahalla hajulla, kalliilla hinnalla ja tietoisuudella sen terveyshaitoista. Moni kokee myös uusien nikotiinituotteiden korvanneen tupakan.

4.2 Nikotiinituotteiden käytön yleisyys

4.2.1 Nuorten arviot nikotiinituotteiden käytöstä ystäväpiireissä

Nuorten arvioiden perusteella nikotiinipussit ovat heidän kaveripiireissään yleisin päivittäin käytetty nikotiinituote (kuvio 7). Tupakka puolestaan on nuorten arvioiden mukaan heidän ystäväpiireissään yleisimmin ainakin kerran kokeiltu tuote. Tupakan, nuuskan ja sähkösavukkeiden käyttö näyttäytyy nuorten käsityksissä useammin satunnaisena kuin päivittäisenä.

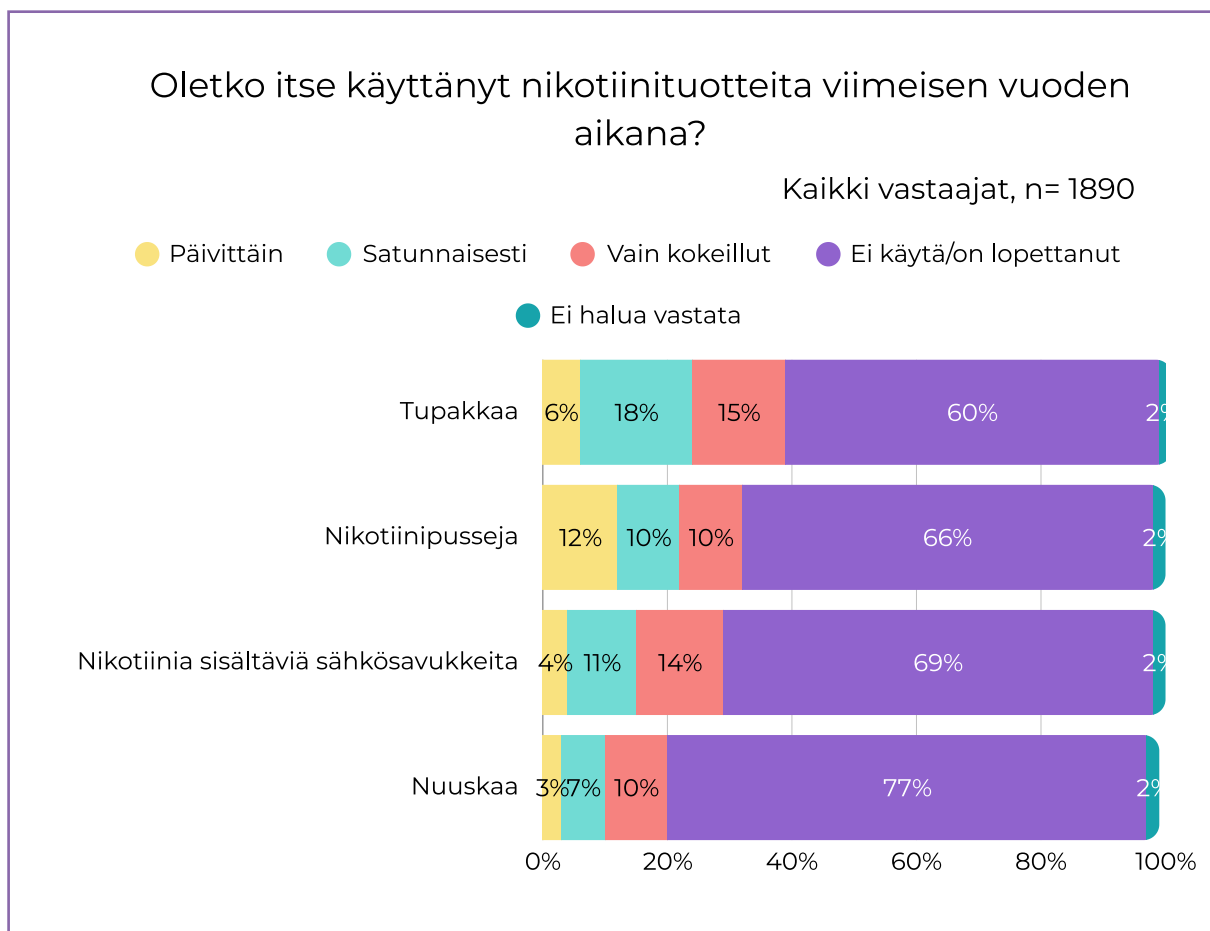

KUVIO 7. Nuorten arviot nikotiinituotteiden käytöstä ystäväpiireissä.

4.2.2 Nuorten nikotiinituotteiden käyttö

Selvityksessä kysyttiin myös nuorten omasta nikotiinin käytöstä ilmiön ajankohtaisuuden vuoksi. Nikotiinipussit korostuvat nikotiinituotteista eniten nuorten omassa päivittäisessä käytössä (kuvio 8). Tupakkaa puolestaan käytetään muita tuotteita useammin satunnaisesti. Myös nuorten sähkösavukkeiden käyttö on pääasiassa satunnaista tai yksittäisiä kokeiluja. Nuuskaa käytetään nikotiinituotteista vähiten. Nuuskan ja

nikotiinipussien käyttö on yleisempää miehillä ja täysi-ikäisillä, kun taas sähkösavukkeet ovat hieman suositumpia nuorempien vastaajien keskuudessa. Ammattikoululaiset käyttävät nikotiinituotteita, erityisesti tupakkaa ja nikotiinipusseja, useammin kuin lukiolaiset.

KUVIO 8. Nuorten nikotiinituotteiden käyttö.

4.3 Syyt käyttää ja olla käyttämättä nikotiinituotteita

Nuoret ajattelevat ikäistensä käyttävän nikotiinituotteita riippuvuuden, tavan ja totumuksen, kokeilunhalun, ryhmäpaineen, käytön sosiaalisuuden, rentoutumisen ja trendikkyuden vuoksi (kuvio 9). Alaikäiset korostavat vanhempiin ikäryhmiin verrattuna useammin syinä riippuvuutta, ryhmäpainetta, kokeilunhalua ja hyvää makua. Vanhemmissa ikäryhmissä sen sijaan ajatellaan alaikäisiä useammin, että nikotiini liittyy yhteen alkoholin tai muiden päihteiden käytön kanssa.

KUVIO 9. Nuorten arviot ikäistensä nikotiinituotteiden käytön syistä.

Nuoret uskovat, että omanikäisten syyt olla käyttämättä nikotiinituotteita liittyvät ennen kaikkea terveyshaittoihin, hintaan, ulkonäkösyihin ja siihen, ettei kaveripiirissä käytetä nikotiinituotteita (kuvio 10). Yli puolet (55 %) alaikäisistä vastaajista arvioi syyksi haluttomuuden menettää huoltajien luottamusta. 15–17-vuotiaista 47 % myös uskoo, että käytön laittomuus alaikäisenä on syynä omanikäisten käyttämättömyydelle. Naiset korostavat miehiä useammin ulkonäkösyitä ja pahaa hajua, kavereiden käyttämättömyyttä sekä hintaa.

KUVIO 10. Nuorten arviot ikäistensä syistä olla käyttämättä nikotiinituotteita.

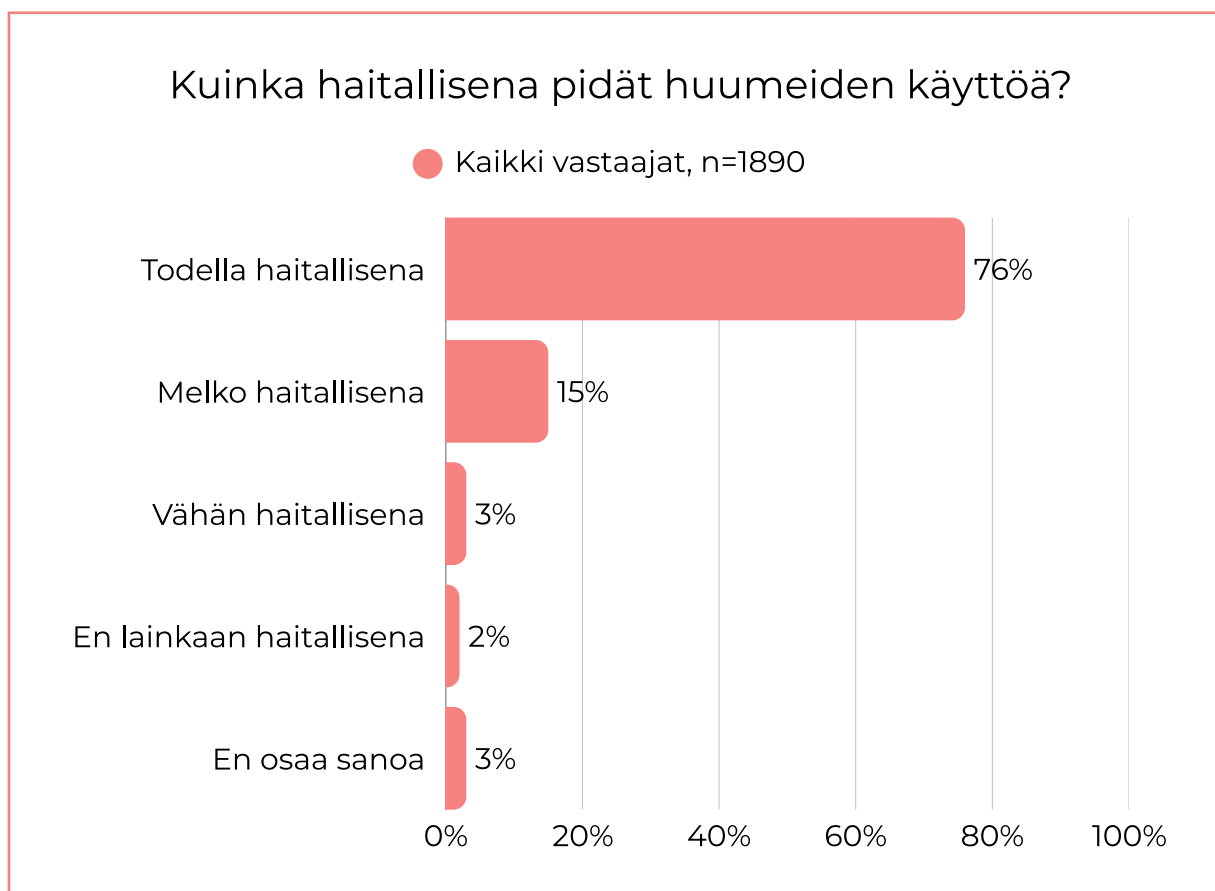
4.4 Nikotiinituotteiden hankinta

Yleisimmin nuoret kertovat hankkineensa nikotiinituotteita ostamalla itse myyntipisteestä Suomesta (26 %). Vastaajista 20 % kertoo hankkineensa tuotteet kaverilta tai tutulta ja 12 % kertoo ostaneensa itse myyntipisteestä ulkomailta. 15–17-vuotiailla yleisin ostokanava on kaverit ja tutut. Snapchat ja Telegram ovat nikotiinituotteiden hankinnassa yleisimmin käytetyt sosiaalisen median alustat. Suurin osa nuorista arvioi, että nikotiinituotteiden hankkiminen alaikäisenä on melko helppoa.

5 Huumeet

5.1 Suhtautuminen huumeisiin

Valtaosa nuorista suhtautuu huumeisiin kriittisesti ja pitää niitä haitallisina (kuvio 11). Yli puolet vastanneista nuorista (57 %) on sitä mieltä, että huumeet ovat out. Kuitenkin 18 % vastaajista pitää huumausaineita trendikkäinä.

KUVIO 11. Huumeiden käytön haitallisuuden arviointi.

Kannabiksen käyttöön nuoret uskovat suhtauduttavan myönteisemmin kuin muihin huumeisiin. Kuitenkin suurempi osa (49 %) ajattelee kannabiksen olevan out kuin in (20 %). Käsitykset kannabiksen trendikkyudesta vaihtelevat eri ikäryhmien välillä. 25–29-vuotiaista vastaajista 21 % on sitä mieltä, että kannabis on in, kun taas alaikäisistä vastaajista vain 9 % ajattelee näin.

Noin puolet (52 %) nuorista arvioi ikäistensä suhtautuvan kannabiksen säännölliseen käyttöön melko tai erittäin kielteisesti, mutta viidennes (20 %) kuitenkin pitää suhtautumista vähintään melko myönteisenä. Kannabiksen kokeiluun puolestaan arvioidaan suhtauduttavan myönteisemmin: 41 % arvioi suhtautumisen vähintään melko kielteiseksi ja lähes kolmasosa (31 %) vähintään melko myönteiseksi. Täysi-ikäiset arvioivat ikäistensä suhtautumisen sekä kannabiksen kokeiluun että säännölliseen käyttöön myönteisemmäksi kuin alaikäiset.

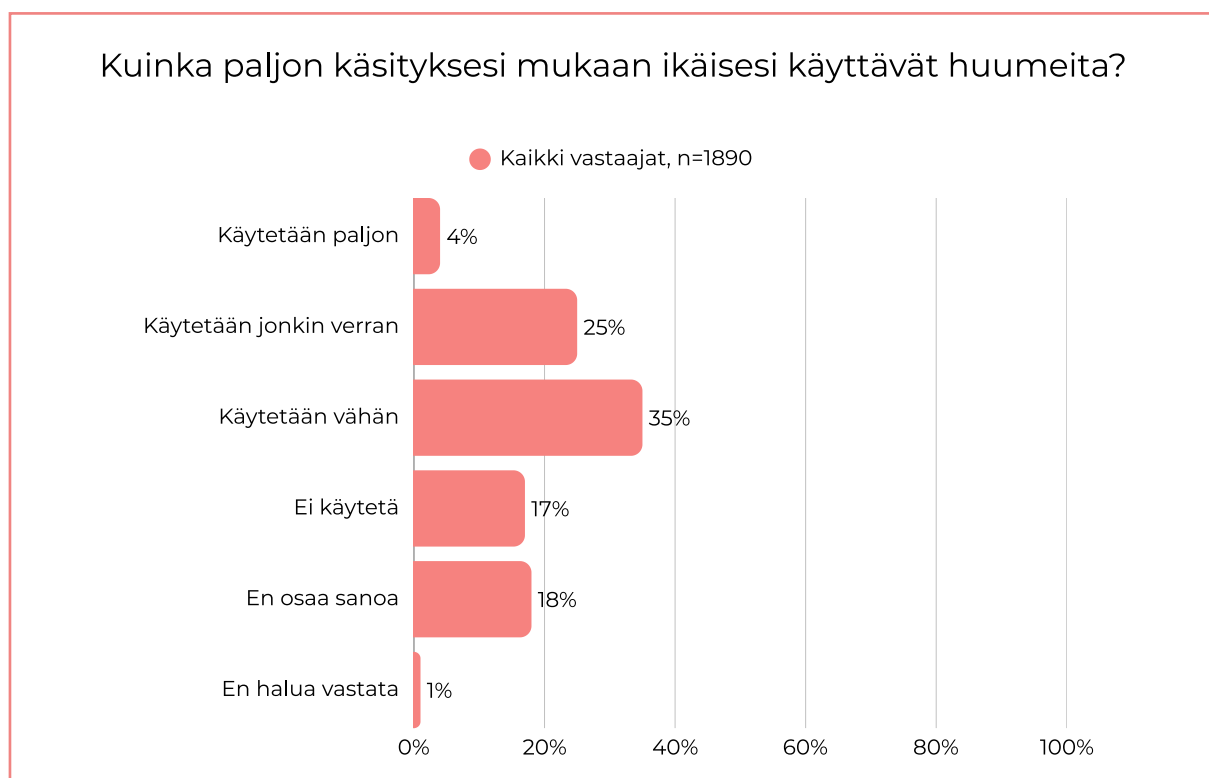
Yli puolet (63 %) nuorista arvioi ikäistensä suhtautuvan muiden huumeiden säännölliseen käyttöön melko tai erittäin kielteisesti, kun taas 12 % uskoo suhtautumisen olevan vähintään melko myönteistä. Muiden huumeiden kokeiluun arvioidaan suhtauduttavan hieman säännöllistä käyttöä myönteisemmin: 56 % arvioi suhtautumisen melko tai erittäin kielteiseksi, kun taas 17 % uskoo suhtautumisen olevan vähintään melko myönteistä. Selvityksessä kysyttiin myös suhtautumista lääkkeiden väärinkäyttöön. Suurin osa (75 %) vastanneista nuorista pitää lääkkeiden väärinkäyttöä todella haitallisena. Enemmistö vastaajista ei myöskään näe lääkkeiden käyttöä päihtymistarkoituksessa trendikkäänä ja uskoo muiden ikäistensä suhtautuvan kielteisesti lääkkeiden väärinkäyttöön. Sen sijaan 14 % nuorista ajattelee, että lääkkeiden käyttö päihtymistarkoituksessa on in.

Yli puolet (58 %) nuorista arvioi, että suhtautuminen huumeisiin ei ole muuttunut omassa ystäväpiirissä viimeisen vuoden aikana. Suhtautumisen arvioidaan muuttuneen useammin kielteisemmäksi (22 %) kuin sallivammaksi (7 %). Vastaajista 29 % ilmaisee olevansa huolissaan jostain huumausaineesta. Huoli on yleisintä 25–29-vuotiaiden ryhmässä, jossa myös arvioidaan huumeiden käyttö yleisemmäksi verrattuna nuorempiin ikäryhmiin. Tämä viittaa siihen, että mitä näkyvämpää huumeiden käyttö nuorten arjessa on, sitä enemmän se myös aiheuttaa huolta. Nuoret kertovat olevansa huolissaan erityisesti alfa-pvp:stä eli peukusta, kannabiksesta, kokaiinista, amfetamiinista, heroiinista, ilokaasusta ja ekstaasista. Suurin osa vastanneista nuorista on sitä mieltä, että ilokaasun käyttö ja imppaaminen eivät ole trendikkäitä ilmiöitä. Noin neljäsosa (26 %) vastaajista ajattelee ikäistensä suhtautuvan huumeiden käyttötiloihin myönteisesti, kun taas 36 % arvioi suhtautumisen kielteiseksi. Hieman alle puolet (47 %) nuorista uskoo ikäistensä suhtautuvan huumeiden laillistamiseen kielteisesti, mutta viidennes (20 %) kuitenkin arvioi suhtautumisen olevan vähintään melko myönteistä.

5.2 Huumeiden käytön yleisyys

Suuri osa nuorista arvioi huumeita käytettävän ainakin vähän samanikäisten keskuudessa (kuvio 12). Käyttö arvioidaan keskimääräistä yleisemmäksi 27–29-vuotiaiden joukossa, joista 40 % arvioi, että huumeita käytetään ainakin jonkin verran. 15–17-vuotiaista vastaava osuus on 13 %. Ammattikoululaiset arvioivat ikäistensä huumeiden käytön yleisemmäksi kuin lukiolaiset. Ammattikoululaisista noin neljännes (26 %) ajattelee huumeita käytettävän vähintään jonkin verran, kun taas lukiolaisista vain 13 % ajattelee näin.

KUVIO 12. Huumeiden käytön yleisyyden arviointi.

Nuorista 6 % uskoo, että kannabista käytetään omanikäisten keskuudessa paljon. Kuitenkin yli puolet (59 %) vastaajista arvioi, että sitä käytetään vähintään vähän. Iän noustessa myös kannabiksen käytön arvioitu yleisyys kasvaa. 25–29-vuotiaista 68 % arvioi ikäistensä käyttävän kannabista ainakin vähän, kun vastaava osuus alaikäisistä vastaajista on 33 %.

Nuorista 36 % arvioi, että alkoholia ja lääkkeitä käytetään samanaikaisesti omanikäisten keskuudessa ainakin vähän. Noin kolmasosa (34 %) nuorista myös uskoo, että lääkkeitä käytetään päihtymistarkoituksessa vähintään vähän samanikäisten joukossa. Selvityksen vanhemmat ikäryhmät uskovat lääkkeiden väärinkäytön olevan yleisempää omanikäisten keskuudessa kuin alaikäiset.

5.3 Syyt käyttää ja olla käyttämättä huumeaineita

Nuoret ajattelevat ikäistensä käyttävän huumeita erityisesti kokeilunhalun vuoksi (kuvio 13). Myös jännityshakuisuus, rentoutuminen ja stressin poisto, hyvän olon tunteet, ryhmäpaine, arjesta irtautuminen, hauskanpito ja estojen poisto nähdään usein syinä käytölle. Vanhemmissa ikäryhmissä syinä korostuvat rentoutuminen, stressin lievitys ja arjesta irtautuminen, mikä voi liittyä varhaisaikuisuudessa lisääntyviin paineisiin. Naisten perusteluissa puolestaan korostuvat enemmän rentoutuminen, jännittävyys, arjesta irtautuminen sekä sosiaaliset syyt, kuten ryhmäpaine ja estojen poisto.

KUVIO 13. Nuorten arviot huumeiden käytön syistä.

Nuoret ajattelevat, että omanikäisten yleisin syy olla käyttämättä huumeita on tieto niiden terveyshaitoista (kuvio 14). Myös halu olla raitis ja noudattaa lakia, haluttomuus menettää kontrollia, käyttöön liittyvä pelko, huumeiden kallis hinta, pahan olon tunteet ja kavereiden käyttämättömyys nousevat esiin yleisinä arvioina syistä. Naiset ilmaisevat miehiä enemmän syitä olla käyttämättä huumeita. Kuten myös huumeiden käytön syissä, korostuu naisilla myös käyttämättömyyden perusteluissa miehiä useammin sosiaaliset

syitä kuten se, että kaverit eivät käytä. Alaikäisillä vastaajilla syinä korostuvat vanhempien kontrolli ja haluttomuus menettää vanhempien luottamusta, kuten myös muiden päihteiden kohdalla. Vanhempien asettamilla rajoilla on siis tärkeä merkitys nuorten päihteiden käytön ehkäisyssä.

KUVIO 14. Nuorten arviot huumeiden käyttämättömyyden syistä

5.4 Huumausaineiden hankinta

Nuorista 7 % arvioi, että huumausaineita olisi erittäin helppo saada halutessaan ja 27 % arvioi sen melko helpoksi. Sen sijaan 14 % kokee, että se olisi melko vaikeaa ja 5 % arvioi sen erittäin vaikeaksi. Täysi-ikäiset arvioivat saatavuuden helpommaksi kuin alaikäiset.

Yleisimmin nuoret hankkivat huumausaineita viestintäpalveluiden, kuten Telegramin (42 %) ja Snapchatin (33 %) kautta. Myös kaverit (37 %), netti (25 %) ja tuntemattomat ihmiset kadulla (24 %) nousevat vastauksissa esiin melko yleisinä hankintakanavina.

6 Rahapelaaminen

6.1 Suhtautuminen rahapelaamiseen

Nuorista 37 % on sitä mieltä, että rahapelaaminen ja vedonlyönti ovat out. Kuitenkin 32 % pitää niitä trendikkäinä. Hieman alle kolmasosa (31 %) alaikäisistä ajattelee niiden olevan in. Miehet (41 %) pitävät rahapelaamista ja vedonlyöntiä huomattavasti trendikkäämpänä kuin naiset (23 %). 18–24-vuotiaista miehistä jopa puolet on sitä mieltä, että ne ovat in. Selvityksen mukaan miehet pitävät myös riskinottoa trendikkäämpänä kuin naiset. Riskinotto on keskeinen osa rahapelaamista.

Maaseudulla asuvat nuoret pitävät rahapelaamista trendikkäämpänä kuin muilla alueilla asuvat nuoret. Myös lukiolaiset (40 %) ovat ammattikoululaisia (29 %) useammin sitä mieltä, että rahapelaaminen on in. Lukiolaiset ajattelevat myös ammattikoululaisia useammin rahallisen menestyksen tavoittelun olevan trendikästä ja perustelevat nuorten rahapelaamista useammin rahavoittojen mahdollisuudella ja ryhmäpaineella.

Nuorten käsitykset muiden ikäistensä suhtautumisesta rahapelaamiseen vaihtelevat. Vastaajista 35 % uskoo suhtautumisen olevan melko tai erittäin myönteistä. Toisaalta 28 % ajattelee, että suhtautuminen on melko tai erittäin kielteistä.

Suurin osa (62 %) vastanneista nuorista ajattelee, ettei suhtautuminen rahapelaamiseen ole muuttunut viimeisen vuoden aikana omassa ystäväpiirissä. Nuoremmat vastaajat arvioivat vanhempia vastaajia useammin, että suhtautuminen rahapelaamiseen on muuttunut myönteisempään suuntaan. Suhtautumisen muutos koetaan eri tavoin myös miesten ja naisten välillä. Miehistä 18 % uskoo suhtautumisen muuttuneen myönteisemmäksi omassa ystäväpiirissä, kun vastaava osuus naisista on vain 8 %.

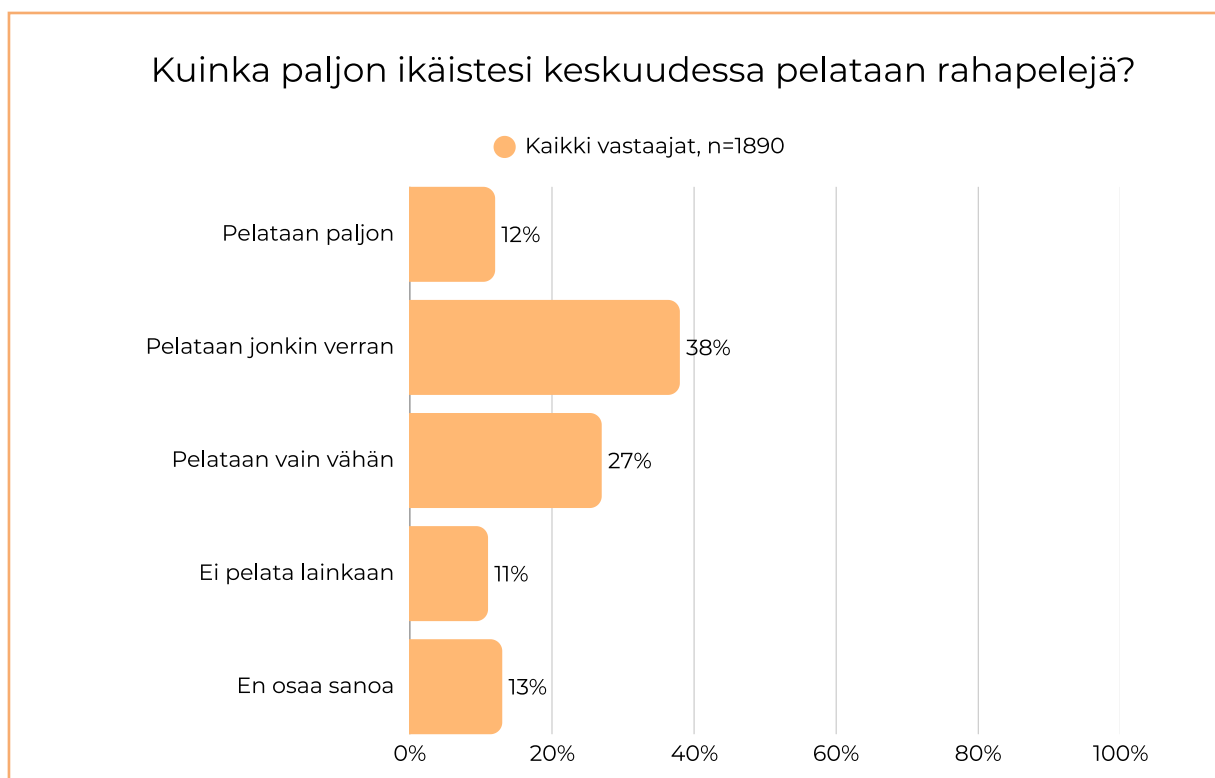

Noin puolet (49 %) vastaajista on sitä mieltä, että ikärajat rahapelaamisessa ovat in. Vastaajista 14 % puolestaan ajattelee niiden olevan out. Ikärajoja pidetään trendikkäinä yhtä usein sukupuolesta riippumatta, vaikka miehet suhtautuvat rahapelaamiseen naisia myönteisemmin.

Urheilutapahtumien vedonlyönnin ajatellaan useammin olevan out (37 %) kuin in (28 %). Noin kolmasosa (32 %) nuorista pitää nettikasinoita trendikkäinä ja 40 % ajattelee niiden olevan out. Melko harva (11 %) näkee lootboxit trendikkäinä. Vastanneista nuorista 40 % on sitä mieltä, että vedonlyönti digipeleissä/skinibettaus on out, kun taas 24 % ajattelee sen olevan in. Miehet pitävät kaikkia näitä ilmiöitä trendikkäämpinä kuin naiset, mikä viittaa siihen, että rahapelaamiseen liittyvät ilmiöt kiinnostavat miehiä enemmän.

6.2 Rahapelaamisen yleisyys

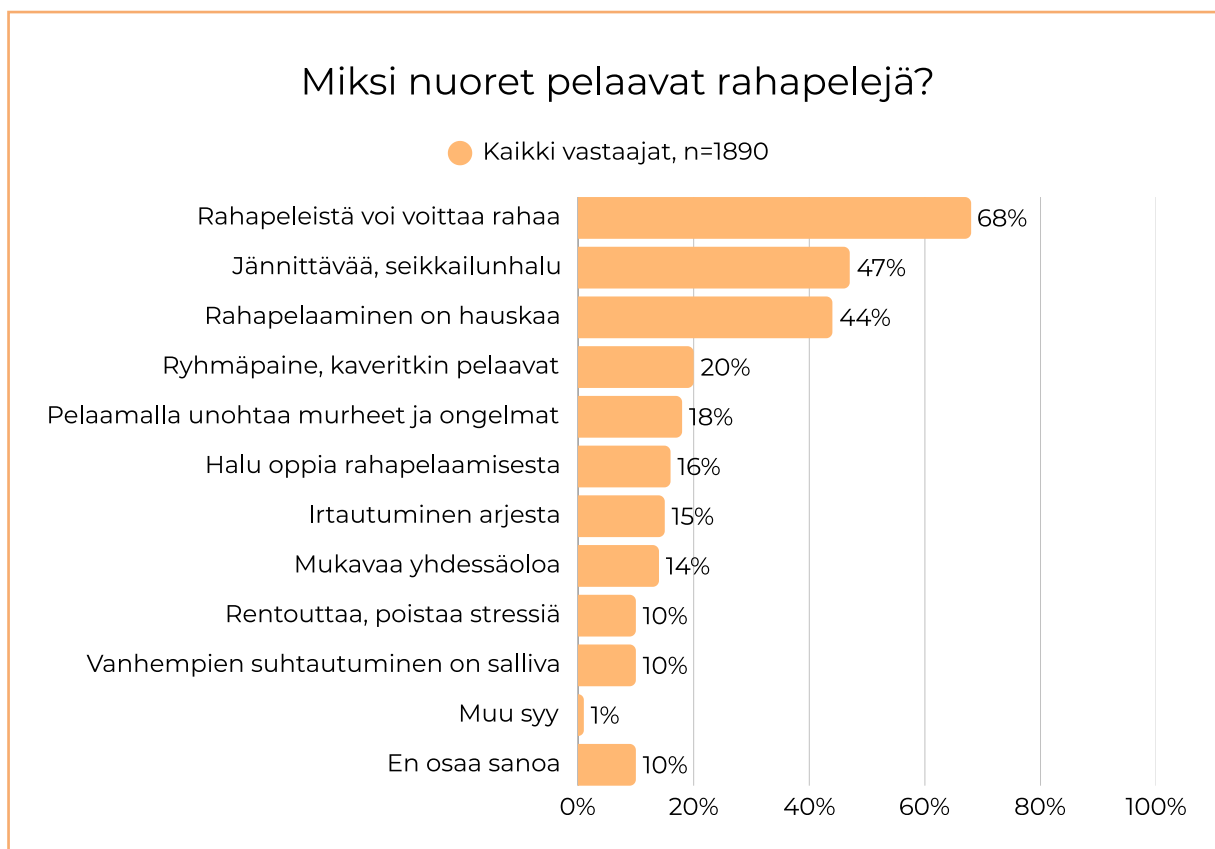
Enemmistö nuorista uskoo, että rahapelejä pelataan ainakin vähän samanikäisten keskuudessa (kuvio 15). 18–24-vuotiaat arvioivat pelaamisen muita ikäryhmiä yleisemmäksi. Miehet ajattelevat naisia useammin ikäistensä pelaavan rahapelejä paljon tai jonkin verran. Miehistä 16 % ja naisista 7 % uskoo omanikäistensä pelaavan rahapelejä paljon.

KUVIO 15. Rahapelaamisen yleisyyden arviointi.

6.3 Syyt pelata ja olla pelaamatta rahapelejä

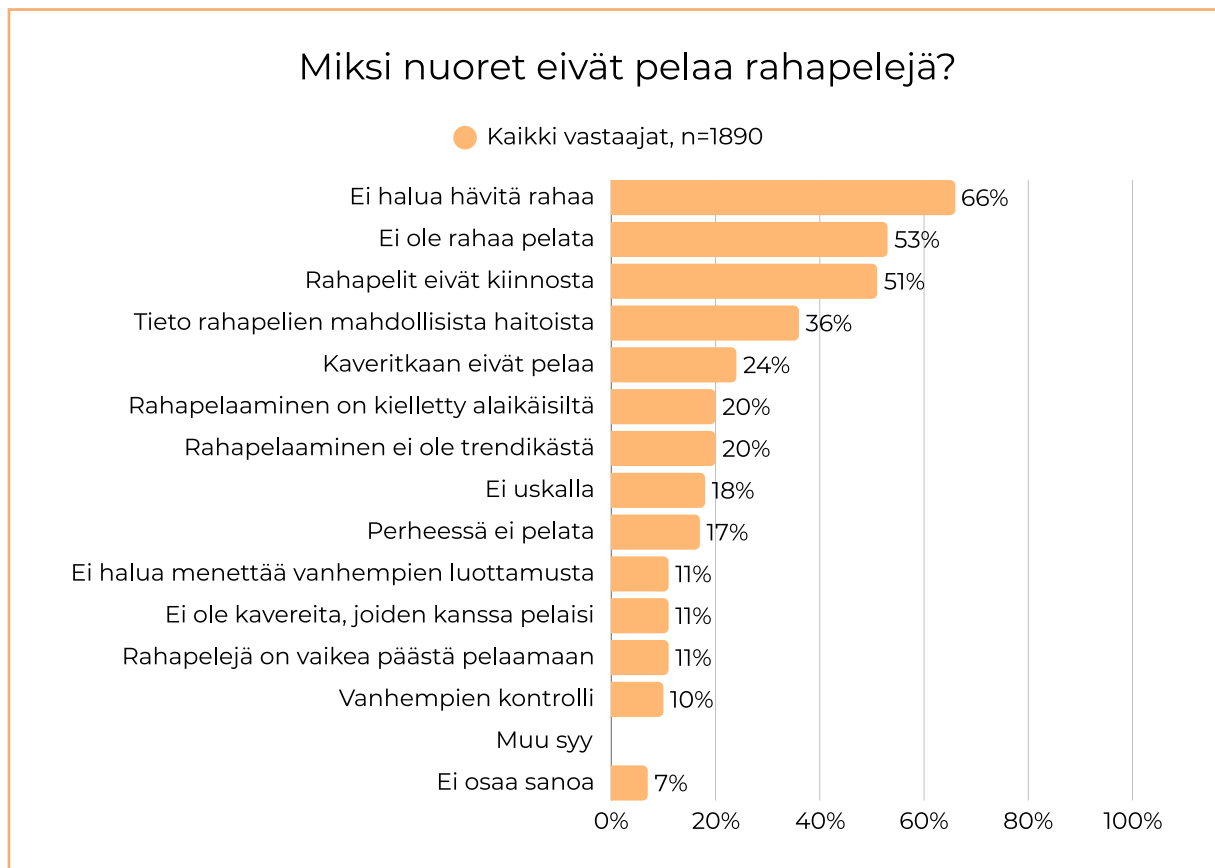
Yleisimmin nuoret ajattelevat ikäistensä pelaavan rahapelejä siksi, että niistä voi voittaa rahaa (kuvio 16). Myös jännittävyys ja hauskuus nousevat nuorten arvioissa esiin yleisinä rahapelaamisen syinä. 15–17-vuotiaat arvioivat täysi-ikäisiä useammin ikäistensä pelaamisen syiksi ryhmäpaineen ja kavereiden pelaamisen sekä halun oppia rahapelaamisesta. Naiset korostavat pelaamisen syinä miehiä useammin mahdollisuutta rahavoittoihin, kun taas miesten vastauksissa nousevat hieman useammin esiin rentoutuminen ja arjesta irtautuminen.

KUVIO 16. Nuorten arviot rahapelaamisen syistä.

Kaikissa ikäryhmissä nuoret arvioivat yleisimmin ikäistensä pelaamattomuuden syyksi haluttomuuden hävitä rahaa (kuvio 17). Rahan ja kiinnostuksen puute sekä tieto rahapelien haitoista nähdään myös yleisinä syinä pelaamattomuudelle. Nuoret siis tunnistavat rahapelaamisen riskit. Alaikäisten vastauksissa syinä korostuvat muihin ikäryhmiin

verrattuna useammin myös vaikeus päästä pelaamaan, pelaamisen laittomuus alaikäisenä, vanhempien kontrolli, uskalluksen puute ja haluttomuus menettää vanhempien luottamusta. Naiset perustelevat miehiä useammin ikäistensä pelaamattomuutta tietoisuudella rahapelaamisen haitoista, haluttomuudella hävitä rahaa, kiinnostuksen puutteella, kavereiden pelaamattomuudella ja sillä, ettei rahapelaaminen ole trendikästä.

KUVIO 17. Nuorten arviot syistä olla pelaamatta rahapelejä.

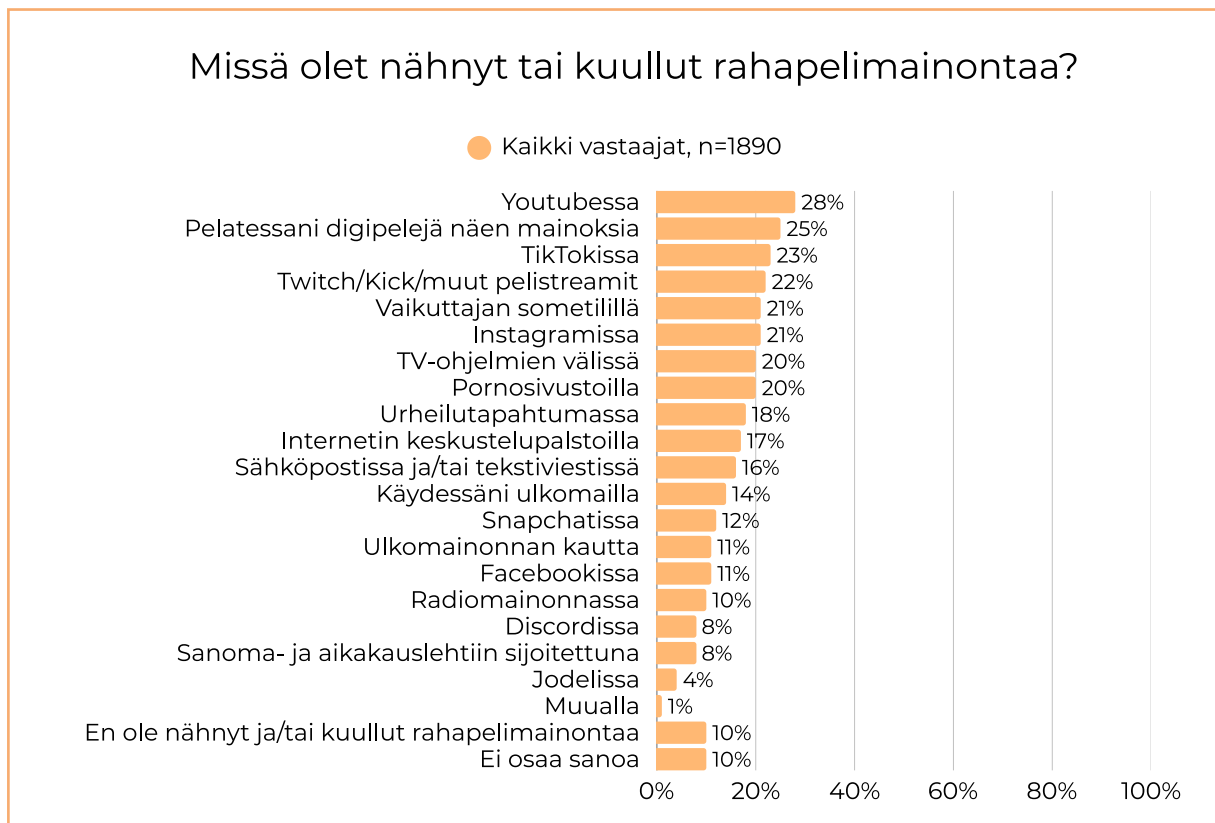
6.4 Rahapelien ostaminen

Nuorista 28 % uskoo, että rahapelien ostaminen ja pelaaminen alaikäisenä on melko tai erittäin helppoa. Miehet ajattelevat naisia yleisemmin ja alaikäiset vanhempia ikäryhmiä useammin näin. Miehistä 16 % arvioi rahapelien ostamisen ja pelaamisen alle 18-vuotiaana erittäin helpoksi, kun vastaava osuus naisista on vain 5 %.

6.5 Rahapelimainonta

Nuoret suhtautuvat rahapelimarkkinointiin/mainontaan kriittisesti. He pitävät rahapelimainontaa avoimien vastausten perusteella epäeettisenä, haitallisena ja turhana. Vastaajista 44 % ajattelee rahapelimarkkinoinnin/mainonnan olevan out ja 22 % on sitä mieltä, että se on in. In-vastaukset korostuvat 18–24-vuotiaiden keskuudessa muita ikäryhmiä useammin ja miehillä naisia enemmän. Näissä ryhmissä rahapelaamiseen ylipäätään suhtaudutaan myönteisemmin.

Nuoret kertovat yleisimmin nähneensä tai kuulleensa rahapelimainontaa YouTubessa, TikTokissa, pelistreameissa, vaikuttajien sometileillä, Instagramissa ja digipelejä pelatessaan (kuvio 18). Digitaaliset ympäristöt siis altistavat nuoria rahapelimainonnalle eniten. Miehet kertovat naisia useammin nähneensä tai kuulleensa rahapelimainontaa pelistreameissa, YouTubessa ja pornosivustoilla, kun taas naiset ilmaisevat miehiä useammin, etteivät ole törmänneet siihen lainkaan. Tämä viittaa siihen, että rahapelimainontaa kohdennetaan enemmän miehille kuin naisille. Alaikäiset kertovat vanhempia ikäryhmiä useammin altistuneensa rahapelimainonnalle digipelejä pelatessaan. Täysi-ikäiset vastaajat sen sijaan kertovat alaikäisiä useammin saaneensa rahapelimainoksia sähköpostilla tai tekstiviestillä.

KUVIO 18. Rahapelimainonta.

7 Yhteenveto

7.1 Muutokset nuorten päihde- ja rahapelaamiskäsityksissä ja riskikäyttäytymisessä

Terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät ilmiöt, kuten päihhteettömyys, kuntosali ja fitness, proteiinit, vitamiinit ja ravintolisät ovat nousseet viime vuosina aiempaa trendikkäämmiksi nuorten keskuudessa. Myös podcastien ja energiajuomien trendikkyys on kasvanut. Vastaajista 57 % piti energiajuomia trendikkäinä vuonna 2024, kun vuonna 2026 näin ajatteli 68 % nuorista. TikTokin, Instagramin, Snapchatin, WhatsAppin ja YouTuben trendikkyys on hieman laskenut nuorten keskuudessa vuoteen 2024 verrattuna.

Nuoret pitävät alkoholia hieman aiempaa trendikkäämpänä, vaikka samaan aikaan myös päihhteettömyys on entistä enemmän in. Vuosina 2022 ja 2024 vastaajista 35 % piti alkoholia trendikkäänä. Vuonna 2026 näin ajattelee 39 % nuorista. Nuoret arvioivat muiden ikäistensä suhtautumisen alkoholiin myönteisemmäksi kuin vuonna 2020. Myös nuorten arviot ikäistensä alkoholin käytön yleisyydestä ovat kasvaneet viime vuosina. Vuonna 2024 vain 14 % arvioi, että alkoholia käytetään paljon, kun vastaava osuus vuonna 2026 on 31 %.

Nuorten päivittäinen tupakointi ja nuuskan käyttö ovat vähentyneet, mutta satunnaisen tupakoinnin nuoret arvioivat ystäväpiireissään yleisemmäksi kuin vuonna 2024. Uudet nikotiinituotteet, kuten nikotiinipussit ja sähkösavukkeet, ovat nousseet perinteisiä tupakkatuotteita yleisemmiksi. Nikotiinipussien päivittäinen käyttö on noussut 3 prosentista (2022) 12 prosenttiin (2026). Niiden käyttöä pidetään nuorten kaveripiireissä aiempaa yleisempänä, ja suhtautuminen niihin on muuttunut myönteisemmäksi. Nikotiinillisten sähkösavukkeiden käyttö ei ole yleistynyt vuoden 2024 jälkeen. Niiden koettu yleisyys nuorten kaveripiireissä on kuitenkin kasvanut, ja suhtautuminen muuttunut myönteisemmäksi vuoteen 2022 verrattuna. Vuonna 2026 nuorista 35 % pitää sähkösavukkeita trendikkäinä, kun vuonna 2022 osuus oli 27 %.

Huumeiden käyttö nähdään nuorten vastausten perusteella hieman aiempia vuosia trendikkäämpänä. Vuosina 2022 ja 2024 vastaajista 13 % oli sitä mieltä, että huumausaineet ovat in, kun vuonna 2026 näin ajattelee 18 % nuorista. Myös nuorten arviot ikäistensä huumeiden käytön yleisyydestä ovat nousseet. Vuonna 2026 vastaajista 64 % arvioi, että huumeita käytetään vähintään vähän omanikäisten keskuudessa. Vastaava osuus vuonna 2024 oli 35 %. Nuorten arviot suhtautumisen muutoksesta omassa ystäväpiirissä eivät ole kuitenkaan muuttuneet aiempaa myönteisemmiksi, vaan pikemminkin kielteisemmiksi vuoteen 2022 verrattuna. Suhtautuminen huumeisiin on siis pysynyt kielteisenä, mutta huumausaineet saattavat olla aiempaa näkyvämpiä nuorten arjessa.

Nuorten arviot ikäistensä rahapelaamisen yleisyydestä ovat kasvaneet verrattuna vuosiin 2022 ja 2024. Vuonna 2024 vastaajista 26 % arvioi ikäistensä pelaavan rahapelejä vähintään jonkin verran, kun taas vuonna 2026 näin arvioi 50 % vastaajista. Myös suhtautuminen on muuttunut hieman myönteisemmäksi ja nuoret ovat aiempaa useammin sitä mieltä, että rahapelaaminen/vedonlyönti on trendikästä. Vuonna 2022 vastaajista 23 % oli sitä mieltä, että rahapelaaminen/vedonlyönti on in, kun vuonna 2026 näin ajattelee noin kolmasosa (32 %) nuorista.

Nuoret perustelevat päihteiden käyttöä aiempaa useammin erityisesti ryhmäpaineella, jännittävyydellä, kokeilunhalulla ja arjesta irtautumisella. Alkoholin kohdalla korostuvat viime vuosiin verrattuna enemmän sosiaaliset ja normatiiviset syyt, kuten mukava yhdessäolo, estojen poistuminen ja ajatus siitä, että juominen kuuluu nuoruuteen tai tiettyihin tilanteisiin. Myös nikotiinituotteiden käytön syyksi arvioidaan viime vuosiin verrattuna useammin käytön sosiaalisuus, mutta myös trendikkyys, rentoutuminen, riippuvuus ja tapa/tottumus. Huumeiden käyttöä perustellaan aiempaa useammin sillä, että se kuuluu yhteen alkoholin käytön kanssa. Nuorten rahapelaamisen syissä puolestaan painottuvat aiempaa enemmän rahavoittojen mahdollisuus, jännittävyys, hauskuus, ryhmäpaine sekä halu oppia rahapelaamisesta ja unohtaa murheet.

Nuorten arvioissa ikäistensä syistä olla käyttämättä päihteitä korostuu aiempaa useammin se, etteivät kaverit tai perheenjäsenet käytä niitä. Myös tietoisuus mahdollisista haitoista nähdään entistä yleisemmin syynä välttää päihteitä ja rahapelaamista. Lisäksi alkoholin käyttämättömyyden osalta aiempaa yleisempiä syitä ovat haluttomuus humaltua tai menettää kontrollia, alkoholin paha maku, uskalluksen puute, huonot kokemukset sekä se, ettei ole kavereita, joiden kanssa joisi. Huumeiden käyttämättömyyden syinä korostuvat viime vuosiin verrattuna useammin saatavuuden vaikeus, käytön laittomuus, halu olla raitis sekä se, ettei uskalleta tai ole kavereita, joiden kanssa käyttää. Nikotiinituotteiden käyttämättömyyttä sen sijaan selitetään aiempaa useammin korkealla hinnalla, vanhempien kielteisellä suhtautumisella ja käytön laittomuudella alaikäisenä. Arvioissa rahapelien pelaamattomuuden syistä puolestaan korostuvat entistä useammin haluttomuus hävitä rahaa, vähäinen kiinnostus, rahan puute, pelaamisen laittomuus alaikäisenä sekä se, ettei perheessä tai kaveripiirissä pelata. Lisäksi pelaamattomuutta perustellaan aiempaa useammin sillä, ettei rahapelaaminen ole trendikästä.

7.2 Arvot nuorten päihde- ja rahapelaamiskäsitysten ja riskikäyttäytymisen taustalla

Myönteinen suhtautuminen päihteisiin ja rahapelaamiseen sekä niihin liittyvä riskikäyttäytyminen näyttävät olevan yleisempiä niiden nuorten keskuudessa, joiden arvomaailmassa korostuvat hedonismi (mielihyvän ja nautinnon tavoittelu), itseohjautuvuus (itsenäinen ajattelu ja toiminta, vapaus ja luovuus) ja virikkeisyys (jännitys, haasteiden etsiminen ja avoimuus uusille kokemuksille).

Kielteinen suhtautuminen päihteisiin ja niihin liittyvän riskikäyttäytymisen vähäisyys näyttävät olevan tyypillisempiä nuorille, joiden arvomaailmassa painottuvat turvallisuus (oman elämän ja yhteiskunnan harmonia ja vakaus) ja yhdenmukaisuus (mukautuminen normeihin ja haittaa tuottavien impulssien rajoittaminen).

Yhteenveto

Päihitteettömyys	Päihitteettömyyden trendikkyys on kasvanut viime vuosina. Nuorista 58 % ajattelee päihitteettömyyden olevan in. Suurin osa nuorista myös pitää päihiteitä haitallisina.
Alkoholi	Nuorista 31 % arvioi ikäistensä käyttävän alkoholia paljon ja 39 % pitää alkoholia trendikkäänä. Sen koettu trendikkyys ja käytön arvioitu yleisyys ovat kasvaneet viime vuosina. Nuoret perustelevat ikäistensä alkoholin käyttöä useimmiten sosiaalisilla syillä.
Nikotiinituotteet	Nuorista 42 % pitää makuaineellisia nikotiini pusseja trendikkäinä. Sen sijaan vain 25 % vastaajista ajattelee makuaineettomien nikotiinipussien olevan in. Nikotiinipusseja käytetään nikotiinituotteista eniten päivittäin (12 %). Tupakan, nuuskan ja sähkösavukkeiden käyttö on pääasiassa satunnaista tai yksittäisiä kokeiluja.
Huumeet	Suurin osa nuorista suhtautuu huumeisiin kriittisesti ja 76 % vastaajista pitää niitä todella haitallisina. Niiden nuorten osuus on kuitenkin hieman kasvanut, jotka ajattelevat huumeiden olevan trendikkäitä. Enemmistö (75 %) nuorista pitää myös lääkkeiden väärinkäyttöä todella haitallisena.
Rahapelaaminen	Nuorista 32 % pitää rahapelaamista/vedonlyöntiä trendikkäänä. Miehet (41 %) pitävät sitä trendikkäämpänä kuin naiset (23 %). Rahapelaamista pidetään hieman aiempaa trendikkäämpänä ja yleisempänä nuorten keskuudessa.

